

Enligt sändlista

Kungörelsedelgivning

Bildande av naturreservatet Harshult i Vetlanda kommun

Beslut

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808, MB) området Harshult, som det avgränsas på bifogad karta (bilaga 1) och med de gränser som slutligen märks ut i fält, som naturreservat.

Syftet med naturreservatet är att:

- bevara och vårda en brandpåverkad tallskog med lång kontinuitet
- bevara och vårda biologisk mångfald knuten till brandpåverkad tallskog, främst i form av kontinuitetskrävande svampar och insekter knutna till gamla solbelysta levande och döda tallar
- inom ramen för bevarande av naturvärdena ge besökare möjlighet till naturupplevelser och ett rikt friluftsliv

Syftet ska uppnås genom att:

- efterlikna en naturlig störningsregim, främst genom återkommande naturvårdsbränningar, för att gynna föryngring av tall och skapandet av död ved
- delar av området som av säkerhetsskäl bedöms olämpligt att förvalta genom naturvårdsbränning sköts med åtgärder vars effekter efterliknar en naturlig störningsregim
- naturligt brandrefugiala områden lämnas huvudsakligen till intern dynamik
- nya kunskaper om hotade och hänsynskrävande arter och naturtyper ska inom ramen för syfte och föreskrifter beaktas i skötseln av naturreservatet

Skälen enligt 7 kap. 5 § MB

Skälen att bilda naturreservatet Harshult är områdets höga naturvärden knutna till brandpåverkad tallskog med hög ålder och

lång kontinuitet. Området har bevarandevärden i form av hänsynskrävande och skyddsvärda skalbaggsarter som är beroende av solbelyst, död tallved, exempelvis raggbock. Även de rödlistade arterna knärot, gränsticka och tallticka förekommer i området.

För att uppnå och tillgodose syftet med naturreservatet beslutar Länsstyrelsen i enlighet med 7 kap. 5 § MB och med stöd av 7 kap. 6 och 30 §§ MB samt 22 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., att nedan angivna föreskrifter ska gälla för naturreservatet (se **Naturreservatsföreskrifter**).

Länsstyrelsen fastställer, i enlighet med 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., bifogad skötselplan (bilaga 2), för områdets långsiktiga vård.

Naturreservatsföreskrifter

A. FÖRESKRIFTER ENLIGT 7 KAP. 5 § MB OM INSKRÄNKNINGAR I RÄTTEN ATT ANVÄNDA MARK- OCH VATTENOMRÅDEN

Inom naturreservatet är det förbjudet att

1. bedriva skogsbruk eller på annat sätt skada eller transportera bort hela eller delar av levande eller döda träd eller buskar
2. plantera eller så träd eller buskar
3. borra, spränga, gräva, schakta, muddra, utfylla, tippa eller utföra annan mekanisk markbearbetning
4. anordna upplag av något slag
5. dika eller dikesrensa
6. bedriva täkt av något slag
7. uppföra eller anlägga byggnad, parkerings- eller campingplats eller annan anläggning. Undantag gäller för jakttorn
8. anlägga mark- eller luftledning, mast eller antenn
9. anlägga väg, led, bro eller spång
10. framföra motordrivet fordon. Undantag gäller för uttransport av fällt vilt på fastmark.
11. plantera eller så för området främmande arter
12. anlägga åtelplatser eller utfodringsplatser
13. använda kemiska bekämpningsmedel, kalk eller andra växtnäringsämnen

Befintliga grusvägar med vägområden, enligt karta bilaga 1, är undantagna från föreskrifterna A1, A3, A5, A8, A9 och A10.

Befintliga ej hårdgjorda traktorvägar, enligt karta bilaga 1, är undantagna från föreskrifterna A1 och A10.

B. FÖRESKRIFTER ENLIGT 7 KAP. 6 § MB OM FÖRPLIKTELSE FÖR ÄGARE OCH INNEHAVARE AV SÄRSKILD RÄTT ATT TÅLA VISST INTRÅNG

Ägare och innehavare av särskild rätt ska tåla att följande anordningar utförs och att följande åtgärder vidtas:

1. utmärkning av naturreservatet
2. uppsättning och underhåll av informationstavla vid parkeringsplats
3. anläggande och underhåll av parkeringsplats vid den väg som korsar naturreservatet
4. naturvårdsbränning. Brandrefugiala miljöer som till exempel bäckmiljöer, våtmarker och sumpskog dominerad av gran och lövträd undantas från naturvårdsbränning
5. de säkerhetsarrangemang som krävs vid naturvårdsbränning
6. åtgärder för att säkerställa en flerskiktad tallskog med stor variation i ålder och grovlek, genom exempelvis punktvis markstörning, punktbränning, veteranisering, tillskapande av ljusa gläntor, stängsling och begränsning av gran av igenväxningskaraktär
7. åtgärder för att skapa död ved, främst tall i sydsluttning, genom exempelvis ringbarkning och punktbränning
8. åtgärder för att undvika eller begränsa storskaliga angrepp av åttatandad granbarkborre genom utplacering av fällor, utläggning av fångstvirke, fällning av angripna granar, rotkapning av vindfällda granar och mekanisk reducering av yngelutrymme i färsk bark. Inga träd ska föras ut ur naturreservatet med undantag för eventuellt infört fångstvirke
9. bekämpning av invasiva främmande arter vilka kan motverka syftet med naturreservatet
10. genomförande av undersökningar av djur- och växtarter samt av mark- och vattenförhållanden, inklusive uppföljning av bevarandemål

C. ORDNINGSFÖRESKRIFTER ENLIGT 7 KAP. 30 § MB OM RÄTTEN ATT FÄRDAS OCH VISTAS INOM

NATURRESERVATET SAMT OM ORDNINGEN I ÖVRIGT INOM NATURRESERVATET

Inom naturreservatet är det förbjudet att:

1. förstöra eller skada fast naturföremål eller liggande eller stående döda träd eller buskar
2. plocka eller samla in mossor, lavar, marksvampar eller vedsvampar, med undantag för insamling av enstaka exemplar för den artbestämning som inte låter sig göras i fält. Undantag gäller för att plocka matsvamp
3. varaktigt sätta upp tavla, skylt, inskrift, affisch eller därmed jämförlig anordning
4. elda annat än med medhavd ved
5. samla in ryggradslösa djur med fällor som dödar

Föreskrifterna under A och C ovan ska inte utgöra hinder för förvaltaren av naturreservatet, eller den som förvaltaren uppdrar åt, att utföra de åtgärder som behövs för att uppnå syftet med naturreservatet och som framgår av föreskrifterna under B ovan.

Från föreskrifterna undantas åtgärder för vetenskaplig undersökning eller motsvarande för vilka tillstånd erhållits av Länsstyrelsen.

Upplysning

Länsstyrelsen vill påminna om att även andra lagar, förordningar och föreskrifter än naturreservatsföreskrifterna gäller eller kan komma att gälla för området.

Uppgifter om naturreservatet

Administrativa data

Namn	Harshult
NVR-id	2054422
Areal	24,6 hektar (ha)
Beslut om Natura 2000	Nej
Kommun	Vetlanda
Socken	Karlstorp
Lägesbeskrivning	Ca 4,5 km öster om Pauliström, 2 km nordnordväst om Vensjön
Fastigheter	Del av Harshult 1:2, del av Harshult 1:4 Nyttjanderätter och servitut redovisas i sakägarförteckningen, bilaga 3
Fastighetsägarkategori	Enskilda
Gräns	Enligt karta, bilaga 1. Gränsen är inmätt enligt Naturvårdsverkets riktlinjer
Förvaltare	Länsstyrelsen i Jönköpings län

Beskrivning av området

Naturreservatet Harshult utgörs av en brandpåverkad, bitvis flerskiktad och ljusöppen tallskog, med inslag av gran, björk, klibbal, rönn och ek. Fältskiktet domineras av bärris med inslag av ljung. Terrängen i naturreservatet är varierad med flera sluttningar och två svackor där det rinner bäckar. I svackorna är andelen lövträd större, särskilt utmed bäckarna. Mellan svackorna finns tre höjdområden bevuxna med bitvis olikåldrig tallskog med förekomst av tallar på över 100 år. I sydsluttningarna finns både mycket gamla liksom grova tallar. Flera små områden inom tallskogen utgörs av barrblandskog.

Området har bevarandevärden i form av hänsynskrävande och skyddsvärda skalbaggsarter som är beroende av solbelyst, död tallved. Flera rödlistade arter, signalarter och en fridlyst art har noterats i området, som knärot, tallticka och gränsticka.

I området finns gnagspår efter tidigare förekomst av raggbock. Det är en art som förväntas återkomma med planerad förvaltning. Detta då den finns i närbelägna gamla tallskogar med gott om liggande död tallved.

Beskrivning av ärendet

Området berör två fastigheter och uppmärksammades i maj 2020 i samband med en avverkningsanmälan på en av fastigheterna. Vid avverkningsanmälan uppmärksammade Skogsstyrelsen områdets naturvärden och kontaktade Länsstyrelsen. Länsstyrelsen kontaktade då aktuell markägare som var positiv till att avstå slutavverkning för att istället bevara området långsiktigt i form av ett naturreservat. Under efterföljande fältbesök identifierades mycket höga naturvärden, skyddsvärda miljöer och arter på aktuell fastighet.

Därtill uppmärksammades att det fanns liknande naturvärden och strukturer på en angränsande fastighet. Markägarna till denna fastighet kontaktades januari 2021. De erbjöds att mot intrångsersättning låta bevara området som naturreservatet. Även dessa markägare ställde sig positiva till naturreservatsbildning på deras fastighet. Under juni 2021 beställdes värdering från Värderingsbyrån i Sydost AB. Vid samma tid lämnades ett uppdrag till Svefa AB om förhandling om ersättning. Under senare delen av 2021 tecknades avtal om intrångsersättning för de berörda fastigheterna.

Samråd enligt 25 och 26 §§ förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. har skett med Vetlanda kommun, Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen. Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen tillstyrker bildandet av naturreservatet. Vetlanda kommun har inget att erinra mot att området skyddas som naturreservat.

Förslaget till beslut och skötselplan för bildande av naturreservatet Harshult skickades på remiss den 27 juni 2023 till Friluftsförbundet Jönköping, Lantbrukarnas riksförbund i Jönköpings län, Mellersta Götalands jordägareförening, Skogsstyrelsen, Sveriges geologiska undersökning, Vetlanda kommun, Vetlanda naturskyddsförening och Vetlanda ornitologiska klubb. Samtidigt förelades sakägarna att inkomma med yttrande.

INKOMNA REMISSVAR

Yttranden har kommit in från Lantbrukarnas riksförbund i Jönköpings län, Skogsstyrelsen, Sveriges geologiska undersökning, Vetlanda kommun och Vetlanda naturskyddsförening.

Lantbrukarnas riksförbund i Jönköpings län uppmanar

Länsstyrelsen att se över och göra tillägg i föreskrifterna för att minimera risken för skadegörare, exempelvis att angripna träd ska få plockas ut ur naturreservatet och att potentiellt yngelmateriel transporteras bort eller oskadliggörs. Vidare vill de att föreskrifterna breddas för att täcka in angrepp från fler arter än granbarkborre då de till exempel ser en ökning av svampangrepp. Lantbrukarnas riksförbund i Jönköpings län önskar också att Länsstyrelsen är tydligare i hur naturreservatet fyller sin funktion till det som redan är skyddat av samma kategori i länet. Till sist vill de veta vad Länsstyrelsen anser att skogen har för ålder och vad Länsstyrelsen anser vara en hög ålder på skog.

Skogsstyrelsen tillstyrker att naturreservatet bildas enligt förslag till beslut och skötselplan.

Sveriges geologiska undersökning avstår från att yttra sig.

Vetlanda kommun ställer sig positiva till förslaget om bildande av naturreservatet Harshult.

Vetlanda naturskyddsförening är positiva till naturreservatet inklusive dess skötselplan.

BEMÖTANDE AV INKOMNA REMISSVAR

Syftet med bildandet av naturreservatet är att bevara biologisk mångfald. Beslutet och skötselplanen tar alltså inte hänsyn till eventuell spridning av granbarkborrar från naturreservatet till angränsande mark. Med det sagt kan det ändå uppstå situationer när det är motiverat att vidta åtgärder mot granbarkborrar för att uppnå syftet med naturreservatet. Därför finns det med föreskrifter i beslutet som ger förvaltaren rätt att vidta åtgärder för att förhindra storskaliga angrepp av granbarkborre, vilket indirekt innebär en minskad risk för spridning till omkringliggande fastigheter om angrepp skulle förekomma inom reservatet.

Länsstyrelsen ser i dagsläget inget behov av någon föreskrift för att begränsa andra arter än granbarkborre och invasiva främmande arter vars spridning kan motverka syftet med naturreservatet. Om det i framtiden sker spridning av andra arter som kan motverka syftet med naturreservatet kan Länsstyrelsen ompröva föreskrifterna i beslutet.

Länsstyrelsen har i avsnittet Motivering till beslutet motiverat varför Harshult skyddas enligt Strategi för formellt skydd av skog i Jönköpings län, 2020. I beskrivningen av området i beslutet och skötselplanen framgår vilka naturtyper och arter som finns i området och utgör grunden för beslutet. Länsstyrelsen har förtydligat skogens ålder enligt värderingen under Motivering till beslut.

Motivering till beslutet

Länsstyrelsen arbetar med genomförande av miljömålen som beslutats av riksdagen. Naturreservatsbildning av Harshult naturreservat bidrar till att miljö kvalitetsmålen "Levande skogar" och "Ett rikt växt och djurliv" kan uppfyllas.

Naturreservatsbildning av Harshult prioriteras i enlighet med den strategi som finns vid urval av skogsområden för långsiktigt skydd (Strategi för formellt skydd av skog i Jönköpings län, 2020, Länsstyrelsen i Jönköpings län och Skogsstyrelsen i Jönköpings distrikt). Naturreservatet Harshult består av en brandpåverkad tallskog, en inom Jönköpings län prioriterad skogstyp att bevara. Skogens höga ålder med träd upp mot 150 år, områdets stora areal och goda konnektivitet med andra brandpåverkade tallskogar tillsammans med förekomsten av flera hänsynskrävande arter, rödlistade arter och signalarter resulterar i att området har mycket höga naturvärden. Inom området har bland annat spår av raggbock hittats. Arten är knuten till tall och har varit upptagen i ett åtgärdsprogram (ÅGP) för vedlevande skalbaggar.

Harshult ligger inom värdetrakten Sällevadsområdet och har god konnektivitet mellan flera naturreservat med höga naturvärden och hänsynskrävande arter knutna till brandpåverkande tallskogar såsom Drags udde, Karlstorps tallskog och Sällevadsåns dalgång. Det innebär att det finns långsiktiga förutsättningar för arter i Harshult att fortsätta finnas kvar och stärkas liksom att Harshult stärker bevarandevärden i andra naturreservat och områden med liknande biotoper.

Länsstyrelsen bedömer att områdets höga naturvärden motiverar ett skydd mot avverkning av skog, borttransport av död ved och exploatering. För att bevara och vårda naturvärdena är området i behov av en anpassad skötsel genom i första hand återkommande naturvårdsbränning. Området ska därför skyddas som naturreservat.

Föreskrifterna är anpassade till naturreservatets syften och värden. De är främst avsedda att bevara och långsiktigt säkerställa områdets tallskog och dess prioriterade bevarandevärden fortlever. Länsstyrelsen har enligt 7 kap. 25 § MB avvägt föreskrifterna för området mot sakägares intresse och bedömer att föreskrifterna inte går längre än vad som krävs för att syftet med områdesskyddet ska tillgodoses.

Naturreservatsbildningen är förenlig med hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap. MB och med den för området gällande översiktsplanen.

I enlighet med vad som sägs i 4 och 5 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning, bedömer Länsstyrelsen att de föreslagna ordningsföreskrifterna enligt 7 kap. 30 § MB innebär så begränsade kostnadsmässiga och andra konsekvenser att det saknas skäl för en konsekvensutredning av regelgivningen.

Bestämmelser som beslutet grundas på

Enligt 7 kap. 4 § MB får ett mark- eller vattenområde av länsstyrelsen förklaras som naturreservat i syfte att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer eller tillgodose behov av områden för friluftslivet. Ett område som behövs för att skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer eller livsmiljöer för skyddsvärda arter får också förklaras som naturreservat.

Enligt 7 kap. 5 § MB ska i ett beslut om att bilda naturreservat skälen för beslutet anges. I beslutet ska också anges de inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden som behövs för att uppnå syftet med naturreservatet, såsom förbud mot bebyggelse, uppförande av stängsel, upplag, schaktning, täkt, uppodling, dikning, plantering, avverkning, jakt, fiske och användning av bekämpningsmedel. En inskränkning får innebära att tillträde till området förbjuds under hela eller delar av året.

I 7 kap. 6 § MB anges att om det behövs för att tillgodose syftet med ett naturreservat, får länsstyrelsen förplikta ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla sådana intrång som att det inom området

1. anläggs vägar, parkeringsplatser, vandringsleder, raststugor, tältplatser, badplatser, sanitära inrättningar eller liknande anordningar,
2. bereds tillträde till mark för allmänheten där allmänheten annars inte har rätt att vistas,
3. utförs gallring, röjning, slätter, plantering, betesdrift, avspärrning eller liknande åtgärder, eller
4. genomförs undersökningar av djur- och växtarter samt av mark- och vattenförhållanden.

I 7 kap. 25 § MB anges att vid prövning av frågor om skydd av områden enligt detta kapitel ska hänsyn tas även till enskilda intressen. En inskränkning i enskilds rätt att använda mark eller vatten som grundas på skyddsbestämmelse i kapitlet får därför inte gå längre än som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

I 7 kap. 30 § MB stadgas att föreskrifter om rätten att färdas och vistas inom ett område som skyddas enligt detta kapitel och om ordningen i övrigt inom området får meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer, om det behövs för att tillgodose syftet med skyddet. Föreskrifterna ska gälla omedelbart, även om de överklagas.

I 2 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. anges bl.a. att länsstyrelsen ansvarar i länet för områdesskyddet.

Enligt 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. ska länsstyrelsen fastställa en skötselplan för ett naturreservats långsiktiga vård. En skötselplan ska ingå i varje beslut om bildande av ett naturreservat.

Länsstyrelsen får, enligt 22 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., meddela föreskrifter enligt 7 kap. 30 § MB.

Av 2 kap. 6 § MB framgår att för en verksamhet eller åtgärd som tar i anspråk ett mark- eller vattenområde ska det väljas en plats som är lämplig med hänsyn till att ändamålet ska kunna uppnås med minsta intrång och olägenhet för människors hälsa och miljön. Bestämmelserna i 3 och 4 kap. ska, bl.a. vid prövning av frågor enligt 7 kap., tillämpas endast i de fall som gäller ändrad användning av mark- eller vattenområden.

Enligt 5 § förordning (1998:896) om hushållning med mark- och vattenområden m.m. ska den myndighet som ska tillämpa bestämmelserna i 3 och 4 kap. miljöbalken i ett ärende, i beslutet ange om den prövade anläggningen, verksamheten eller åtgärden går att förena med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurserna samt med den för området gällande regionplanen eller kommunala översiktsplanen.

Information

Beslutet kungörs i länets författningssamling samt i berörda dagstidningar. Föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § MB träder i kraft den 5 januari 2024 och de gäller omedelbart även om de överklagas. Kungörelsen införs i Vetlanda Posten den 14 december 2023, vilket innebär att ett eventuellt överklagande ska ha inkommit till Länsstyrelsen senast den 4 januari 2024.

Du kan överklaga beslutet

Se bilaga 4 med överklagandehänvisning

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av länsråd Johan Löwenadler Davidsson med naturvårdshandläggare Johannes Glännman som föredragande.

Bilagor

1. Beslutslista
2. Skötselplan med bilagor
3. Sakägarförteckning
4. Överklagandehänvisning regeringen
5. Sändlista

Du kan överklaga beslutet hos regeringen

Om du inte är nöjd med Länsstyrelsens beslut, kan du skriftligen överklaga beslutet hos regeringen.

Så här överklagar du beslutet

Länsstyrelsen måste pröva att överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare tillsammans med handlingarna i ärendet. Därför ska du lämna eller skicka din skriftliga överklagan till Länsstyrelsen i Jönköpings län antingen via e-post; jonkoping@lansstyrelsen.se, eller med post; Länsstyrelsen i Jönköpings län, 551 86 Jönköping.

Tiden för överklagande

Ditt överklagande måste ha kommit in till Länsstyrelsen senast den 4 januari 2024. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ditt överklagande kan du be att få ytterligare tid till att utveckla dina synpunkter och skälen till att du överklagar. Sedan är det regeringen som beslutar om tiden kan förlängas.

Ditt överklagande ska innehålla

- Vilket beslut som du överklagar, beslutets datum och diarienummer.
- Hur du vill att beslutet ska ändras.
- Varför du anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Om du har handlingar som du anser stödjer din överklagan så bör du bifoga kopior på dessa. Kontakta Länsstyrelsen i förväg om du behöver bifoga filer som är större än 15 MB via e-post.

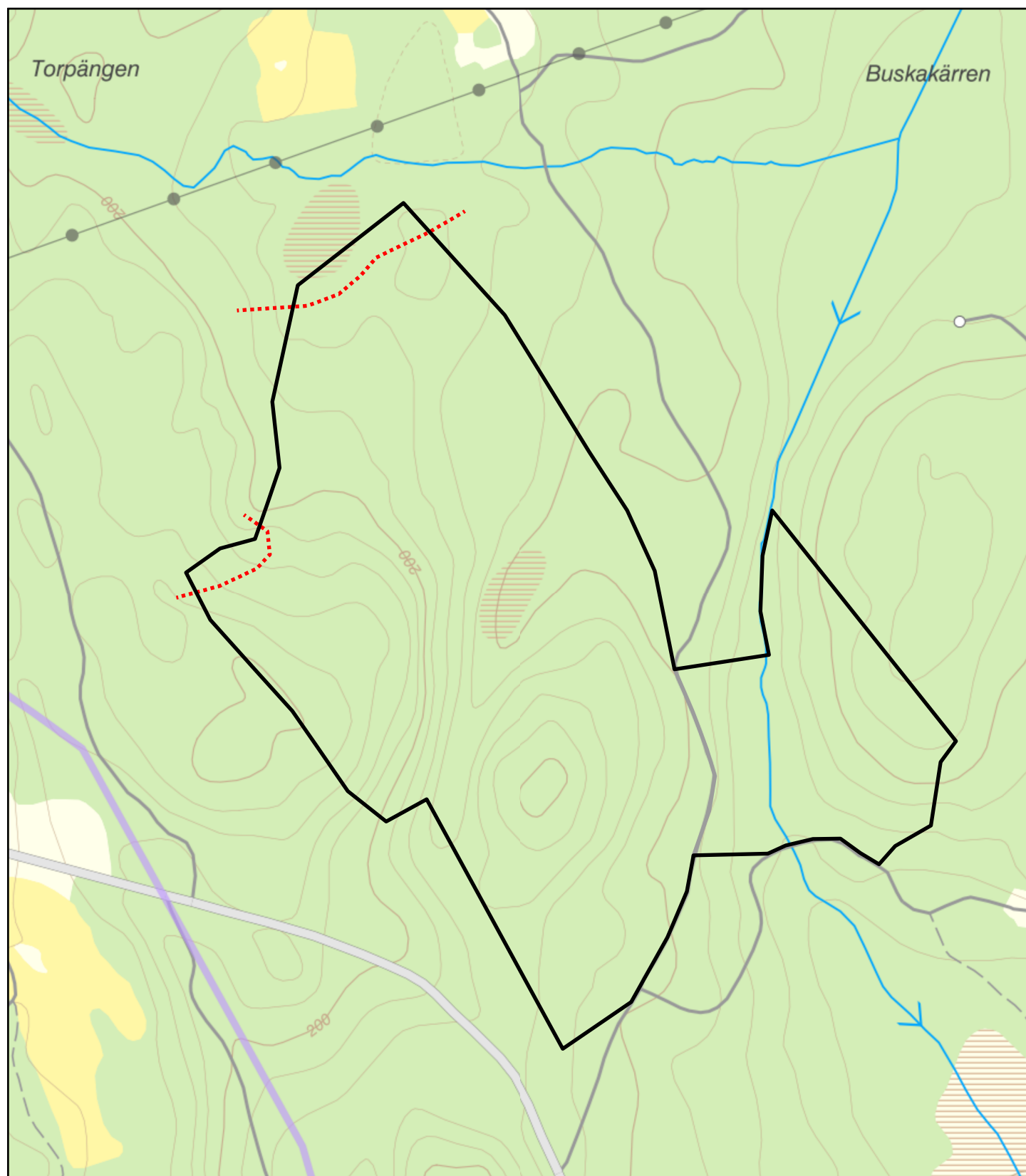
Ombud

Om du anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt dig ska ombudet underteckna skrivelsen samt uppge sitt eget namn, adress och telefonnummer. Ombudet bör också bifoga en fullmakt.

Behöver du veta mer?

Har du ytterligare frågor kan du kontakta Länsstyrelsen via e-post jonkoping@lansstyrelsen.se, eller via växeltelefonnummer 010-223 60 00. Ange ärendets diarienummer 8665-2020.

Tillhör Länsstyrelsens beslut
2023-12-05, dnr 511-8665-2020

Länsstyrelsen
i Jönköpings län

© Lantmäteriet Geodatasamverkan
© Länsstyrelsen Jönköping

- Gräns för naturreseptatet
- Grusvägar
- Traktorvägar/stickvägar

Skala 1:5000

Skötselplan för naturreservatet Harshult i Vetlanda kommun

Innehåll

Skötselplanens giltighetstid	2
1. Syftet med naturreservatet.....	3
2. Beskrivning av området	4
2.1. Administrativa data	4
2.2. Topografi, geologi och hydrologi	4
2.3. Historik och markanvändning.....	5
2.4. Växt- och djurliv	5
2.5. Friluftsliv	6
2.6. Bebyggelse och anläggningar	6
2.7. Källförteckning.....	6
3. Mål och skötselåtgärder för naturreservatet	6
3.1. Övergripande mål med skötseln.....	6
3.2. Skötselområden med bevarandemål och åtgärder	7
3.3. Oplanerade övergripande åtgärder	9
3.4. Friluftsliv och gränser	9
Bevarandemål	10
Skötselåtgärder	10
3.5. Sammanfattning av planerade skötselåtgärder	11
4. Dokumentation och uppföljning	12
4.1. Uppföljning av skötselåtgärder	12
4.2. Uppföljning av bevarandemål	12
5. Bilagor	12
2a Skötselplankarta.....	12
2b Artlista	12

Skötselplanens giltighetstid

Skötselplanen har upprättats av Länsstyrelsen i Jönköpings län 2023 och gäller tills vidare men bör revideras när tillsyn eller uppföljning visar att behov finns. Beslutets syfte och föreskrifter sätter ramarna för skötselplanens revidering. Beslut om naturreservat fattades den 5 december 2023.

Vid frågor om skötsel av naturreservat kontakta Länsstyrelsens växel, telefon: 010-223 60 00

1. Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att:

- bevara och vårda en brandpåverkad tallskog med lång kontinuitet
- bevara och vårda biologisk mångfald knuten till brandpåverkad tallskog, främst i form av kontinuitetskrävande svampar och insekter knutna till gamla solbelysta levande och döda tallar
- inom ramen för bevarande av naturvärdena ge besökare möjlighet till naturupplevelser och ett rikt friluftsliv

Syftet ska uppnås genom att:

- efterlikna en naturlig störningsregim, främst genom återkommande naturvårdsbränningar, för att gynna föryngring av tall och skapandet av död ved
- delar av området som av säkerhetsskäl bedöms olämpligt att förvalta genom naturvårdsbränning sköts med åtgärder vars effekter efterliknar en naturlig störningsregim
- naturligt brandrefugiala områden lämnas huvudsakligen till intern dynamik
- nya kunskaper om hotade och hänsynskrävande arter och naturtyper ska inom ramen för syfte och föreskrifter beaktas i skötseln av naturreservatet

2. Beskrivning av området

2.1. Administrativa data

Namn	Harshult
Skyddsform	Naturreservat
Areal	24,6 hektar (ha)
Beslut om Natura 2000	Nej
IUCN-kategori	IV – Habitat/Artskyddsområde
Miljömål	Levande skogar, Ett rikt växt- och djurliv
Län	Jönköping
Kommun	Vetlanda
Socken	Karlstorp
Naturgeografisk region	Sydsvenska höglandets centrala och östra delar (13)
Mittpunktskoordinater	N6368280 - E534430 (SWEREF99TM)
Lägesbeskrivning	Cirka 4,5 km öster om Pauliström, 2 km nordnordväst om Vensjön
Fastigheter	Del av Harshult 1:2, del av Harshult 1:4 Nyttjanderätter och servitut redovisas i sakägarförteckningen, bilaga 3
Markägarkategorier	Enskilda
Gräns	Enligt beslutskartan, bilaga 1. Gränsen är inmätt enligt Naturvårdsverkets riktlinjer
Förvaltare	Länsstyrelsen i Jönköpings län
<i>Areal per markslag</i>	
Skog	24,6 ha
Vatten	0 ha

<i>Naturtyper</i>		<i>Natura 2000-habitat</i>	
Tallskog	14,8 ha	Taiga (9010)	9,2 ha
Hällmarkstallskog	5,1 ha	Taiga (1910)	5,1 ha
Lövblandad barrskog	1,2 ha	Ej naturahabitat	ha
Planterad granskog ca 30 år	0,2 ha	Ej naturahabitat	ha
Blandskog	3,3 ha	Ej naturahabitat	ha

2.2. Topografi, geologi och hydrologi

Terrängen i naturreservatet är varierad med tre tydliga höjdområden, flera sluttningar och två svackor med vattenförande bäckar. Höjdskillnaden i området är cirka 67 meter med en högsta punkt på 226 meter över havet. Berggrunden består till övervägande

del av granit och jordarten utgörs av ett bitvis tunt lager morän och i områdets södra del finns blottade berghällar. Naturreservatet ligger inom delavrinningsområdet "utloppet av Vensjön" som i sin tur ligger inom Emåns huvudavrinningsområde.

2.3. Historik och markanvändning

Kartor och flygfoton från 50- respektive 60-talet visar en mer ljusöppen skog jämfört med 2020-talet, vilket talar för att området påverkats av störningar som exempelvis brand, bete och selektivt uttag av virke. Bland annat har brandpåverkade stubbar identifierats, vilket bekräftar att delar av området har brunnit. Inga spår efter boningar eller kulturlämningar har hittats i området. Skogen har bitvis påverkats av skogsbruk och tre mindre områden har slutavverkats sedan 1990.

2.4. Växt- och djurliv

Naturreservatet Harshult domineras av olikåldrig tallskog med varierande förekomst av äldre tallar och i sydlänta områden en hög frekvens av grova tallar och solbelyst död tallved. Området som helhet har bärris i fältskiktet och ett varierande inslag av gran, björk, klibbal, rönn och ek i det talldominerade trädskiktet.

Inom naturreservatet finns tre kärnområden i form av tre sydlänta tallbevuxna sluttningar. Området har bevarandevärden i form av skyddsvärda och hänsynskrävande skalbaggsarter. Ett exempel är raggbock som är beroende av solbelyst liggande död tallved. Inom området har det noterats kontinuitetskrävande svampar knutna till tall som exempelvis tallticka och dropptaggsvamp. I området förekommer även den kontinuitetskrävande orkidén knärot. Djurlivet är i övrigt dåligt undersökt.

Kantzonerna utmed de två bäckar som rinner genom området är lövträdsdominerade. Inslaget av gran varierar och begränsade små områden har övergått från talldominerad barrblandskog till grandominerad barrblandskog med igenväxande tät, yngre skog med gran och lövträd. Mängden död ved varierar med högst andel i reservatets sydsluttningar.

Kända förekomster av signalarter och rödlistade arter finns samlade i bilaga 2b.

2.5. Friluftsliv

Harshults naturreservat ligger relativt otillgängligt utan närhet till större vägar eller tätorter. Terrängen i hållmarkstallskogen är bitvis lätt att vandra i men området är i mycket liten utsträckning nyttjat som rekreatjonsområde av det rörliga friluftslivet. Inga markerade stigar eller vandringsleder finns inom naturreservatet.

2.6. Bebyggelse och anläggningar

En väg går igenom reservatets östra del. Intill vägen står ett jakttorn. Ytterligare ett jakttorn finns i nordvästra delen men är i betydligt sämre skick. I övrigt finns ingen bebyggelse eller andra anläggningar i naturreservatet.

2.7. Källförteckning

Kulturmiljöregistret. Riksantikvarieämbetet.

Länsstyrelsen och Skogsvårdsstyrelsen. Strategi för formellt skydd av skog i Jönköpings län. Meddelande 2020:4.

SGU. Jordartskarta

SGU. Berggrundskarta

Skogsstyrelsen. Nyckelbiotopsbeskrivningar.

www.artportalen.se

3. Mål och skötselåtgärder för naturreservatet

3.1. Övergripande mål med skötseln

Naturreservatet Harshult utgörs av en brandpåverkad, flerskiktad, ljusöppen och bitvis gles talldominerad skog, med varierande inslag av gran, björk, klibbal, rönn och ek. Skogen ska till stor del utvecklas genom intern dynamik kompletterat med återkommande naturvårdsbränningar eller skötselåtgärder som efterliknar dess resultat i form av livsmiljöer. I brandrefugiala miljöer ska gran i olika åldrar och död ved förekomma. I den talldominerande skogen får naturvårdsröjning av inväxande gran utföras.

Tall ska förekomma som unga, gamla, senvuxna och grova träd samt stående och liggande död ved i olika dimensioner och väderstreck. En riklig förekomst av solbelyst död tallved ska tillhandahålla gynnsamma förutsättningar för exempelvis raggbock. Skogen kring

bäckarna med omgivande fuktstråk ska ha en högre andel lövträd än reservatet i stort.

Naturreseptatet är indelat i 2 skötselområden:

1. Tallskog
2. Blandskog

3.2. Skötselområden med bevarandemål och åtgärder

För skötselområdesindelning, se skötselplankarta bilaga 2a.

Skötselområde 1	Tallskog	21,3
Naturtyp:	Tallskog	14,8 ha
	Hällmarkstallskog	5,1 ha
	Planterad granskog ca 30 år	0,2 ha
	Lövblandad barrskog	1,2 ha
Natura 2000-habitat:	Taiga (9010)	ca 14 ha

Områdesbeskrivning

Delområde 1a domineras av en kuperad tallskog som delvis är flerskiktad. Det finns gläntor, lövrika områden och områden igenvuxna med gran. Fältskiktet domineras av bärris. I området finns gamla tallar och en hög andel död tallved samt spår av tidigare bränder. Dessa spår hittas främst i reservatets sydsluttningar. Det är här de högsta naturvärdena finns.

Delområde 1b ligger i den sydligaste delen av reservatet och utgörs av yngre blandbestånd med björk, tall och gran i åldrarna 5–25 år. Mängden död ved är sparsam och består av klenare stammar.

Delområde 1c utgörs av en homogen granplantering etablerad under 1990-talet.

Bevarandemål

Området ska i huvudsak utgöras av olikåldrig, varierad och bitvis ljusöppen, brandpåverkad tallskog med inslag av asp, björk, ek och gran. Det ska finnas god tillgång på gamla träd av främst tall och en säkrad kontinuitet av trädslaget, samt stående och liggande död tallved i olika nedbrytningsstadier. Vidare ska det finnas förutsättningar för sällsynta skalbaggsarter, särskilt raggbock, att reproducera sig i området. Det ska även finnas förutsättningar för

knärot och kontinuitetskrävande svampar att leva i området. Arealen taiga (9010) ska på sikt uppgå till 21 ha.

Restaureringsåtgärder

- 1b - Naturvårdsröjning för att gynna tallen genomförs senast 2028. Röjningsåtgärden upprepas vid ett till två senare tillfällen. Inga träd ska föras ut ur reservatet.
- 1c - Omställning till löv- och tallskog ska ske senast 2028 genom utglesning av gran. Därefter kan naturvårdsröjning av gran genomföras vid behov för att säkerställa att gran inte återetablerar sig.
- Hela eller delar av delområde 1b och 1c får stängslas tillfälligt för att gynna föryngring och etablering av tall och till viss del lövträd.

Löpande skötselåtgärder

- Kontrollerade och lågintensiva naturvårdsbränningar i intervaller om 20 till 40 år. All eventuell bränning ska föregås av att en bränningsplan upprättas och genomförandet omgärdas av nödvändiga säkerhetsarrangemang. Den första naturvårdsbränningen bör genomföras senast år 2036.
- Om inte naturvårdsbränning kan genomföras med lämpliga tidsintervall ska punktvisa markstörningar, punktbränning, veteranisering av tall, naturvårdande röjning av gran m.m. utföras för att efterlikna effekterna av brand.
- Tillskapande av död ved av främst tall genom ringbarkning eller motsvarande.

Skötselområde 2 Blandskog 3,3 ha

Naturtyp: Blandskog 3,3 ha

Områdesbeskrivning

Skötselområdet utgörs av två blockrika bärrisbevuxna dalgångar. Ena dalgången går i nordostlig/sydvästlig riktning och delar av naturreservatet på mitten. Andra dalgången är belägen i östra delen av naturreservatet. Skogen i skötselområdet är ung och domineras av tätbevuxen, självföryngrad ung lövskog och unga granar. Äldre träd av tall, gran, björk och asp finns men förekommer glest.

Bevarandemål

Området ska utgöras av en blandskog av lövträd och tall som hyser höga naturvärden knutet till fuktiga områden och lövrik barrblandskog. Skogen ska vara olikåldrig och flerskiktad med stort inslag av gamla träd och en kontinuerlig och riklig förekomst av död ved i olika nedbrytningsstadier. Enstaka äldre granar ska finnas. Utmed bäckarna och i anslutning till de fuktiga stråken ska en lövträdsdominerad självgallrande skog utgöra en skyddszon. Arealen blandskog ska vara 3,3 ha.

Restaureringsåtgärder

- Rökning av gran av igenväxningskaraktär genomförs senast 2028. Sedan ytterligare vid en till två tillfällen efter 10–15 år. Inga träd ska föras ut ur reservatet.

Löpande skötselåtgärder

- Området lämnas främst till intern dynamik.
- Rökning av gran av igenväxningskaraktär vid behov. Inga träd ska föras ut ur reservatet.
- Tillskapande av död ved vid behov genom ringbarkning eller likvärdig metod.
- Säkerställande av tallkontinuitet genom behovsbaserad, punktviss markstörning.

3.3 Oplanerade övergripande åtgärder

Inom hela naturreservatet är det tillåtet att bekämpa invasiva främmande arter som kan motverka syftet med naturreservatet.

Vid behov får åtgärder genomföras för att undvika eller begränsa storskaliga angrepp av åttatandad granbarkborre genom utplacering av fällor, utläggning av fångstvirke, fällning av angripna granar, rotkapning av vindfällda granar och mekanisk reducering av yngelutrymme i färsk bark. Inga träd ska föras ut ur naturreservatet med undantag för eventuellt infört fångstvirke.

3.4 Friluftsliv och gränser

Området bedöms vara av mindre betydelse för det rörliga friluftslivet. Länsstyrelsen väljer att inte prioritera att tillgängliggöra reservatet. För lokalisering av informationstavla och möjlig parkeringsplats, se kartbilaga 2a.

Bevarandemål

Gränsmarkeringen för området ska vara i gott skick. Besökare till reservatet ska kunna ta del av föreskrifter och information om områdets naturvärden genom informationstavlor som är i gott skick. Informationen i området ska förhöja upplevelsen av besöket, hjälpa besökarna att få sina förväntningar uppfyllda och bidra till att syftet med områdesskyddet uppnås.

Skötselåtgärder

- Naturreservatets gränser ska markeras enligt Naturvårdsverkets anvisningar inom ett år efter att beslutet om naturreservatet vunnit laga kraft.
- Informationstavla ska placeras ut inom ett år efter att beslutet om naturreservatet vunnit laga kraft. Informationstavla ska innehålla karta över området, information om naturreservatets naturvärden, naturreservatsföreskrifter för allmänheten samt relevant information om allemansrätten.
- Parkeringsplats för skötsel och förvaltning med plats för en bil iordningställs längs den väg som korsar naturreservatet. Se karta bilaga 2a för ungefärlig plats.

3.5 Sammanfattning av planerade skötselåtgärder

Åtgärd	Var	När
Gränsmarkering	Yttergräns	Inom 1 år efter att beslutet om naturreservatet vunnit laga kraft
Informationsskylt	Vid den väg som går igenom naturreservatet	Inom 1 år efter att beslutet om naturreservatet vunnit laga kraft
Parkeringsplats	Vid informationsskylten	Inom 1 år efter att beslutet om naturreservatet vunnit laga kraft.
Naturvårdsbränning	Hela skötselområde 1	Senast år 2036 och därefter i intervaller om 20 till 40 år
Vid utebliven naturvårdsbränning ska punktvisa markstörningar, punktbränning, veteranisering av tall m.m. utföras för att efterlikna effekterna av brand	Hela skötselområde 1	Vid behov
Inledande röjning av gran och björk av igenväxnings-karaktär för att gynna tall	Delområde 1b	År 2024–2028 och därefter återkommande vid minst 1–2 senare tillfällen med 10-årsintervall
Avveckling av planterat granbestånd	Delområde 1c	Senast år 2028 följt av behovsbaserade röjningsåtgärder
Löpande röjning av gran av igenväxningskaraktär	Hela skötselområde 1	Vid behov
Inledande röjning av gran och lövträd av igenväxningskaraktär	Skötselområde 2	År 2023–2028 och därefter återkommande vid 1–2 senare tillfällen med 10–15 års intervall
Tillfällig stängsling	Delområde 1c	Efter röjning tills träden uppnått betessäker höjd
Tillskapande av höga naturvärden hos levande och döda träd, främst tall, genom veteranisering, ringbarkning eller motsvarande	Hela skötselområde 1 och 2	Vid behov

4. Dokumentation och uppföljning

4.1. Uppföljning av skötselåtgärder

Skötselåtgärder som utförs inom naturreservatet ska följas upp och dokumenteras enligt Naturvårdsverkets och Länsstyrelsens riktlinjer.

4.2 Uppföljning av bevarandemål

En fördjupad uppföljning av naturreservatets värden (natur- och friluftslivsvärden) och de uppsatta bevarandemålen bör ske. Uppföljningen ska ske enligt riktlinjer för uppföljning av skyddade områden.

5. Bilagor

2a Skötselplankarta

2b Artlista

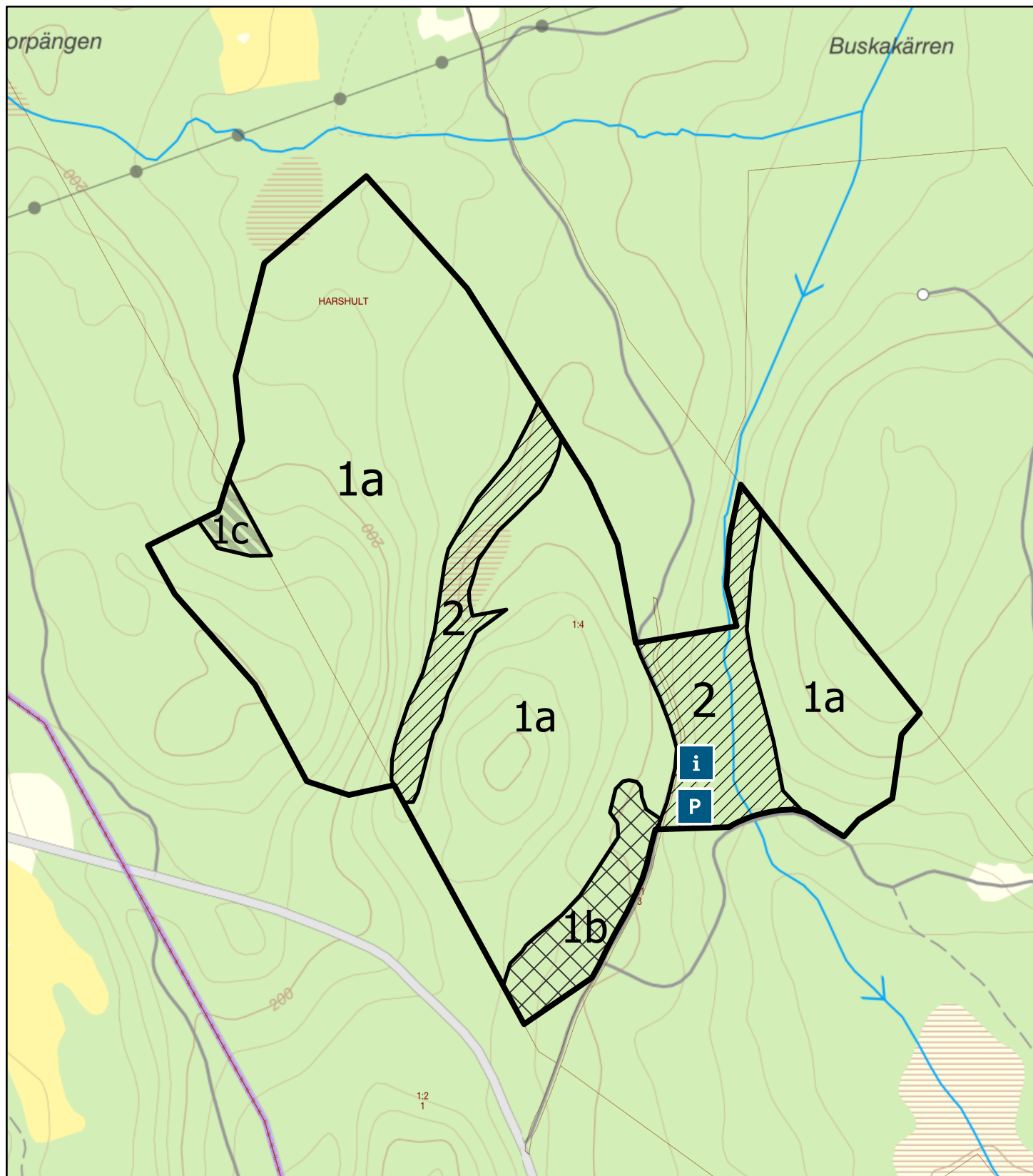
Naturreseptatet Harshult

Bllaga 2a

Skötselplankarta

Tillhör Länsstyrelsens beslut

2023-12-05, dnr 511-8665-2020

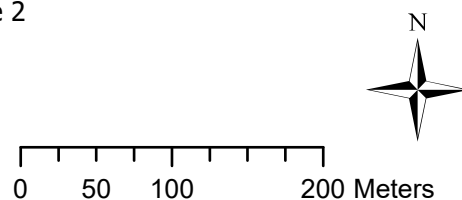
Skala 1:5 000

Länsstyrelsen
i Jönköpings län

© Lantmäteriet Geodatasamverkan
© Länsstyrelsen Jönköping

	Reservatsområde		Skötselområde 2
	Delområde 1a		Information
	Delområde 1b		Parkering
	Delområde 1c		

Urval av arter inom naturreservatet Harshult

Nedan redovisas kända förekomster av rödlistade arter, signalarter samt andra arter av intresse. Arterna är indelade i grupp och därefter i bokstavsordning efter det svenska namnet med det latinska namnet inom parentes.

Kategori: RE (nationellt utdöd), CR (akut hotad), EN (starkt hotad), VU (sårbar), NT (nära hotad), DD (kunskapsbrist), LC (rödlistad 2010/2015 men 2020 bedömd livskraftig), S3 (høgt signalvärde), S2 (medelgott signalvärde), S1 (lågt signalvärde). ÅGP (art inom åtgärdsprogram för hotade arter). F (Fridlyst).

Inventerat: Det år som senaste fyndet observerades.

Referens: LST (Länsstyrelsen).

Tabell över kända förekomster av rödlistade arter, signalarter, samt andra arter av naturvårdsintresse. Sekretessarter är inte angivna.

Art	Kategori	Inventerat	Referens
Kärlväxter			
Knärot (<i>Goodyera repens</i>)	VU, S2, F	2020	LST
Svampar			
Dropptaggsvamp (<i>Hydnellum ferrugineum</i>)	S2	2020	LST
Gränsticka (<i>Phellinus nigrolimitatus</i>)	NT, S3	2020	LST
Rödgul trumpetsvamp (<i>Craterellus lutescens</i>)	S2	2020	LST
Tallticka (<i>Porodaedalea pini</i>)	NT, S2	2020	LST
Vedticka (<i>Fuscoporia viticola</i>)	S2	2020	LST
Insekter			
Mindre mörghorre (<i>Tomicus minor</i>)	S2	2020	LST

Raggbock (<i>Tragosoma depsarium</i>)	VU, ÅGP, S3	2020	LST
Mossor			
Blåmossa (<i>Leucobryum glaucum</i>)	S2	2020	LST
Flagellkvastmossa (<i>Dicranum flagellare</i>)	S3	2020	LST

Källförteckning

Artdatabanken 2020. Rödlistade arter i Sverige 2020.

Naturvårdsverket, 2014. Åtgärdsprogram för skalbaggar på äldre död tallved. Rapport 6629.

Skogsstyrelsen 1994. Signalarter i projekt nyckelbiotoper.

Skogsstyrelsen 2000. Signalarter – indikatorer på skyddsvärd skog.

Skogsstyrelsen 2014. Handbok för inventering av nyckelbiotoper.